

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 47.

Kranj, 25. novembra 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Skerbec Matija:

Razčistimo ozračje

Tuintam slišim začudeno zgražanje, da so nekateri delavci in delavke tako zmešanih pojmov, da smatrajo, da je to združljivo z njihovo vestjo in vero, da so v domači župniji člani Marijine družbe in katoliških prosvetnih društev, v Kranju pa so organizirani v marksistični strokovni organizaciji, ali pa glasujejo za marksistične kandidate pri volitvah za delavske zaupnike. Če vprašam takega delavca ali delavko, kje je organiziran, pa nekam v zadregi pravi: „V delavski organizaciji.“ Ko mu odgovorim, da so na svetu tudi katoliške strokovne organizacije in da katolik ne more biti član marksistične strokovne organizacije, pa te pogleda nekam neverjetno.

Toda nič čudnega ni, če so med neizobraženimi delavci tako zmešani pojmi, ko imamo celo med takozvano katoliško inteligenco zmešane glave, ki trdijo, da so za gospodarski maršizem, da so jim bližji marksisti, kakor pa katoliška skupnost, ki mislijo, da je možno biti politično marksist, versko pa katolik. Nekateri so pač nepoučeni in je pač ozračje, v katerem žive, tega krivo. Če jih poučim, se kot katoliki otresejo tega ozračja. Drugi so pa že tako zastrupljeni, da se s teboj kregajo, kakor da se jim dela velika krivica, če jim poveš, da tako stališče nikakor ni katoliško.

V zadnjem članku „Enoume smernice“ sem omenjal neko debato s katoliškimi akademiki, v kateri je eden izmed njih na očitek, da tak pač nimajo pravega katoliškega duha, ki govore, da so jim bližji marksisti, kakor pa katoliška skupnost, odgovoril: „Politično so nam bližji.“ Prepričan sem, da je mladi mož v dobri veri izrekel te besede, ki pa jasno pričajo, kako okuženo z napačnimi nazori je ozračje, v katerem živi.

Ko sem imel čast v beograjski ječi bivati skupno s komunistično inteligenco, je eden izmed njih kot monstrum pripovedoval tole: Nu Ado Ciganlijo so pripeljali nekaj komunistov delavcev iz Slovenije. Razširjali so komunistično literaturo in so prišli v zapor. To so bili takozvani „javkarji“. Z začudenjem pa je dotični komunist pravil, da so ti ljudje še — molili pred jedjo in zvečer. „Kakšni bedakoviči so pač to, ki mislijo, da more biti komunist še katolik in da more še moliti!“ je vzkliknil.

Res smešne figure so posebno taki inteligenti, ki mislijo, da bodo mogli napraviti nekak kompromis med svojo katoliško vero in pa „gospodarskim, strokovnim, ali političnim marksizmom.“

Možno je bilo o tej zadevi še kako debatirati pred nastopom papeža Pija XI., ko je pa on izpregovoril jasno besedo, pa je postala za vsakega vernega katolika zadeva jasna. Roma locuta, causa finita! Rim je govoril, za verne katolike bi moralo biti v tej zadevi konec debate. Zal pa pri nas te debate noče biti konec!

V „Quadragesimo anno“ je papež Pij XI. jasno povedal, da med socializmom in krščanstvom ni kompromisa, ni premostitve. Katolik ne more biti socialist. V drugi okrožnici „Divini Redemptoris“ pa je ponovno glede komunizma razpršil vse dvome v tem oziru ko je zapisal: „Komunizem je nekaj bistveno slabega. Zato v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture.“

Komur je torej mar krščanske kulture in krščanske vere, ne bo sodeloval s komunizmom, pa tudi s — komunisti ne.

Kjer je torej v dušah živa vera evangelija, kjer je kaj smisla za katoliško disciplino in pa kjer je kaj ponižnosti, tam bi morali oni, ki so bili do časa teh okrožnic drugačnega mišljenja, reči: „Mi smo bili pač na napačni poti, sedaj pa kot verni sinovi katoliške cerkve krenimo na pravo pot, ki nam jo je pokazal Kristusov namestnik.“

Marksizem je bistveno nekaj slabega zato, ker ima za svojo podlago materializem. To je vera v materijo, ki tají Boga, dušo in nednaravno zveličanje. In ta materialistična vera

Nemčija preseljuje nemške rojake iz vzhoda v nemško državo in v poljska področja. Oficialno je Nemčija javila vsemu svetu, da namerava preseliti svoje narodnjake tudi iz jugovzhoda. Ako bi se to zgodilo, bi bil problem nemštva tudi v naši ožji domovini končno rešen. Očividno je nemška država sprevidela, da se noben narod, ki biva sporadično pod drugo narodno upravo, ne more trajno vzdržati. Izgleda tudi, da se Nemčija hoče izogniti vsem bodočim sporom, ki bi se mogli razviti z državami, v katerih se nahaja nemška manjšina. Seveda igra pri tem preseljevanju vlogo še drug namen, ki je trenutno zelo važen. Na drugi strani se zdi, da se hoče prebivalstvo vse nemške države poenotiti. Ali se bo to Nemčiji posrečilo ali ne, nas toliko ne zanima. Mi posvečamo pažnjo le izselitvi Nemcev iz naše ožje domovine zlasti iz naše Gorenjske.

Mi smo v dobrih odnosih z nemško državo ter želimo v takih odnosih tudi ostati. Ravno namera izselitve Nemcev nam daje najlepše izgleda v bodočnost. Priznati pa moramo, da nam v zadnjih letih ni bilo vseeno, kako so se ponášali nekateri naši Nemci. Res je, da imajo Nemci na Gorenjskem precejšen kapital v podjetjih ter da so danes močan faktor v gospodarstvu. Pomisliti pa moramo, da smo živeli skoraj tisoč let pod nemško vlado ter da se je nemštvo v tem tisočletju pri nas do svetovne vojne tako okrepilo, da bi nam vsa narodna borba ne bila pomagala rešiti naroda, če ne bi bil naš narod izvoljen. Vsa važnejša gospodarska podjetja so bila v nemških rokah, vsa važnejša uradniška mesta so bila zasedena po Nemcih ter se je slovenski živelj v mestih začel uveljavljati šele pred dobrim stoletjem in smo zavojevali naša slovenska mesta šele koncem preteklega stoletja.

V našem gorenjskem Trziču pa smo dobili

Nemštvo pri nas

slovenski občinski odbor šele v prvem desetletju tega stoletja. Ni čuda, da je bila povezanost nemštva z našimi kraji tako velika, da tudi po ustvaritvi naše samostojne države mnogi Nemci niso mogli odnehati in vesnati na to, da v svoji domovini ostanejo. Četudi se mnogi trdili, da je to celo oficialna politika Nemčije, se je hvala Bogu izkazalo to za neresnično. Bila pa so taka znamenja, da so mogla tudi več ali manj poučenega državljanja zmotiti. V Gorenjski so jo na pr. poznali že že davno, ko so bili Nemci v Gorenjski. Sami naši Nemci so se hvalili, da se vodi izven mej naše države točna evidenca o vseh nemških sonarodnjakih. Če pomislimo, da je Poljakom ravno taka evidenca v vojaškem oziru najbolj škodila, potem res ni čudno, da so bili mnogi naši ljudje zaskrbljeni. To zaskrbljenost je povečalo še posebno ponašanje naših nemških državljanov.

Mi smo ponosni in se zavedamo svoje moči. Sposobni smo, da sami vodimo svoje gospodarstvo. Z vsemi sosedi pa želimo mirnega sožitja. Sedaj po objavi namere nemške vlade opazamo precejšnje spremembe pri obnašanju naših Nemcev. Mnogi ugotavljajo slovensko poreklo, mnogi pa izjavljajo nepreklično vdanost naši državi. To nas pa ne sme voditi v zmoti. Kakor Nemčija želi enotnosti svojega prebivalstva, tako bo tudi v našo korist, da se prebivalstvo popolnoma poenoti. Tu ne smemo ostati na pol poti ter si ne smemo pustiti izkoriščati naših čustev, ker vemo, da bi v obratnem primeru ne mogli nikjer apelirati na čustva drugih. Za naš naroden razvoj in za našo trajno svobodo pa je potrebno, da smo glede teh vprašanj popolnoma na čistem.

Narodna svoboda je pač največja svetna dobrina.

Senator Brodar

Kmečka zveza je dobila svojega senatorja. Med štirimi izvoljenimi senatorji se nahaja tudi naš gorenjski senator Brodar Janez iz Hraštja. Kmečka zveza ima dovolj razlogov, da se veseli svojega uspeha. Mi Gorenjci pa smo še toliko bolj veseli te izvolitve, ker imamo pač to lastnost, da smo ponosni na svoje rojake, ki so v življenju dosegli visoke časti ali postali slavni. Predsedniku Kmečke zveze zato iskreno častitamo k izvolitvi.

Ko je bil g. senator lansko leto kandidat za poslanca, smo v našem listu napisali, da je

on edini izmed nas vseh najbolj poklican, da sodeluje v končni borbi za avtonomijo Slovenije. Bila je res končna borba. Pot v avtonomijo Slovenije je odprta. S tem je poslanec Brodar najlepše zaključil svoje politično delovanje. Politični boji za avtonomijo ga ne bodo več izžepavali ter bo kot senator mogel mirno vršiti tiste posle, katerim se je želel posvetiti že kot mladenič. S Kmečko zvezo bo tudi živel še načelje kot javni delavec.

Mi smo proti vsakemu razrednemu boju. Ne podpiramo onih, ki bi hoteli uvesti potom raz-

zahteva vsega človeka zase in vse javno življenje za sebe. Marksizem — naj bo te ali druge oblike — socializem ali komunizem — hoče po svojih materialističnih načelih obrazovati vsega človeka, njegovo kulturo, njegovo življenje, javnost, državo, gospodarstvo, vsa politiko in sploh vse človeško življenje. Komunizmu služi vse: strokovna organizacija, politična stranka, gospodarska akcija, kulturno delo, literatura, vse le enemu skupnemu cilju: Človeka napraviti za materialista, komunisto...

Ali je kdaj že kdo slišal, da bi bil normalen komunist trdil, da je za komunistično ureditev države in gospodarstva, da pa je sicer pristaš katoliške nadnaravne vere? Takega med pravimi komunisti ne boste našli.

Komunizem in socializem je vera, ki zahteva vsega človeka za sebe, za svojo materialistično vero. Kdor je za gospodarski ali politični socializem, ta je tudi za vero materializma, za zmago celega marksizma.

Tudi katoliška vera zahteva za sebe vsega človeka. Pravi katolik mora biti totalitaran katolik. Vse njegovo privatno, kulturno, socialno, gospodarsko in politično delo mora prekvapati katoliška ideja. Ne samo en košček

življenja, vse življenje mora biti katoliško. Ne samo ena stran javnega življenja, ampak vse javno življenje mora biti prekvapeno s katoliškim življenjskim nazorom.

Za tem stremi moderna katoliška akcija, zato jo pa tudi napadajo oni katoliki, ki koketirajo z marksisti. Toda kdor hoče koketirati s socialisti in delati kompromise s komunisti pa naj bo na kulturnem, političnem ali socialnem polju, ta naj zapusti katoliška kulturna, akademska, strokovna in prosvetna društva.

Odkar so začeli nekateri z „ognjem“ označevati slovenskemu katoliškemu svetu svoje nazore, od takrat imamo vedno v katoliških vrstah debate in prepirke, ki se vsi sudečje okrog tega predmeta. Radi tega trpi vse kulturno, prosvetno in socialno delo. Našo hišo je treba počeno prekaidi z brinjem, kakor so včasih delali ob kužnih časih, da ne bo v njej več tega duha. Treba je ozračje razčistiti, da bo zopet v hiši katoliška skupnost, edinstvo mišljenja, medsebojna ljubezen, trdna disciplina in elan v delu za naše vzvišene cilje in za dobrobit katoliškega slovenskega naroda. „Kdor ni z menoj, je zoper mene.“ „Kdor ne zida, ta razdira“, to velja tudi danes!

rednega boja diktaturo delavskega proletariata. Iz istega načelnega stališča pa smo proti vsakemu razrednemu boju kméta. V naši Gorenjski bi tek razredni boj bil še posebno nesmisel, ker niti kméčki, niti delavski stan ne predstavljata sama zuse večine prebivalstva. V Kranjskem okraju n. pr. si kméčki in delavski stan številčno držita skoraj že ravnovesje.

Tembolj pa stremimo za tem, da se začuti tako delavski stan pred vsakim izkoriščanjem, kakor tudi za tem, da ohranimo trden in čim številnejši kméčki stan. Ako bo kméčki stan prežet ljubezni do svoje zemlje in do kméčkoga dela, se nam ni treba bati bodočnosti tako v narodnem, kakor v socialnem pogledu. Beg iz dežele v mesta se mora omejiti na naravno mero. Medsebojna gospodarska in socialna povezanost kméta in delavca mora dobiti popolnega iztaza tudi v političnem življenju.

V tem smislu se veselimo, da bo g. senator Brodar sedaj posvetiti neomejeno svoje delo kméčkemu stanu, ki gra tako važno vlogo v vsej naši zgodovini in vsem našem javnem življenju. G. senator ni več mandatar okraja ter se bo mogel fešiti neštevilnih intervencij iz okraja in se posvetiti resničnemu delu za prospeh vsega kméčkoga stanu. Tisto čisto prazno intervenciranje za prav male stvari, ki jih nekateri ljudje smatrajo radi svoje osebe za tako važne, da nadlegujejo vse močje predstavnike, bodo obravnavane pri svojih naravnih centrih, t. j. pri krajevnih naših organizacijah. To nadlegovanje in brezplodno mračenje bo pač odpadlo. G. senator bo upravičeno sedaj vsem prosilec za intervencije pokazal pot v naše krajevne in okrajne organizacije, ki so edino kompetentne v vseh lokalnih zadevah poslovati.

Kméčki zvezi pa čestitamo, da bo imela v g. senatorju Brodarju sposobnega in požrtvovalnega delavca, ki ji bo kot mandatar cele Slovenije mogel povesd pomagati in koristiti.

BELEŽKE

Zakaj priobčuje „Gorenjec“ članke, kakor je bil „Enoume smernice“? Odgovor je čisto enostaven: Zato, ker jih drugi listi, ki bi jih morali, ne priobčujejo; ker je zadeva že splošno v javnosti; ker je tudi v Kranju in okolici splošna potreba po jasnosti.

Idejno sorodstvo? G. Vitko Musek je član akademskega društva „Zarja“, urednik „Delavske pravice“ in „Slovenije“. Take informacije smo vsaj mi prejeli. Sicer mislimo, da ta gospod (takrat še ni bil urednik „Delavske pravice“, ko je ta pisala, da je bil slovenski narod zadnjih 50 let zapeljevan, da ni bil sposoben drugega kakor poljubljati maziljenjem roke. „Slovenija“ dela zadnje čase „stimungo“ za novo stranko v Sloveniji, pa menda ja ne bodo povabili v to novo stranko pristavev onih idej, ki so povzročale v Španiji in Rusiji, da so podivjane množice sekale „maziljenčcem“ glave in podirale cerkve in uničevale krščansko kulturo. Pričakujemo, da bo g. Musek kot član katoliškega akademskega društva podal v „Sloveniji“ odločno izjavo, da odklanja v tej novi politični grupaciji vse, ki kaj diši po marksizmu. Kdor bi pripravljati politično stranko skupno z marksisti, bi hotel zapeljati slovenski narod v barbarski marksizem. Seveda smo prepričani, da g. Vitko Musek — urednik „Delavske pravice“ in „Slovenije“ prav gotovo ne želi marksizma in mu je prav gotovo katoliška kulturna skupnost med Slovenci bližje kakor marksizem.

Vešah pri pridejo k nam „na deželo“ kakne ne-točne informacije in ravno sto procentov nisimo gotovi, če po g. Museku obstoja to sorodstvo med „Zarjo“ — „Delavske pravice“ in „Slovenijo“. Če kaj ne bo „stimalo“, prosimo blagohotnega pouka, ki ga bomo radi sprejeli.

Zanimanje za „Gorenjca“ med našimi ljubljanskimi čitatelji vedno bolj raste. Zlasti veliko pozornost je vzbudil v Ljubljani „Gorenjec“ iz prejšnjega tedna. Obveščamo vse čitatelje, da prodaja „Gorenjca“ v Ljubljani trafika: Sever Zalka Selenburgova ul. 1.

Boj draginji in verižništvu

Pravično bi bilo, da se tudi plače zvišajo

Vojna, ki je nastala v Evropi, nevtralnih držav ni zajela, pač pa se poznajo njeni vplivi na gospodarskem polju. Narodi in države so med seboj tako povezane, da nobena ne more voditi stroge avtarkije. Se tako intenzivno stremjenje po raznih nadomestkih in po intenzivnejšem obdelovanju domače zemlje ne more zapreti uvoza tujezemskih pridelkov in surovin, nobena država zlasti danes v dobi industrije nima doma vsega blaga. Eni primanjkuje les in živina, drugi žito in druga prehrana, tretja zopet išče industrijskih surovin za predelavo in obrat svoje industrije. Tako vidimo vsepovsod medsebojno povezanost.

Nevtralne države, med njimi tudi Jugoslavija, ki trgujejo bodisi z vojujočimi se državami bodisi si med seboj, morajo vsled teh razmer in vojnega stanja, ki vlada delno v Evropi, trpeti pri svoji mednarodni trgovini razne neprilike. Dovož po morju je danes zelo otežkočen in nevaren, prevozniki stroški so se zvišali, surovin primanjkuje, domači pridelki raznovrstnih predmetov se lažje prodajo kot prej, po drugi strani pa je potrebno skrbeti tudi za domače zaloge. Če k vsemu temu še pristojejo pojav špekulacije in verižništva, ki se v takih dobah in trenutkih navadno pojavlja, potem ni čudno, če se tudi pri nas draže razne vrste živil za prehrano, industrijske surovine, blago v trgovinah, poljski pridelki, kruh, meso itd.

Da pa razni brezvestni špekulantje ne bodo brez potrebe in neupravičeno javljali cen, se je tudi v Kranju kot enako v drugih krajih ustanovil poseben odbor za pobijanje draginje in preprečevanje brezvestne špekulacije.

V Kranju je ta odbor sestavljen sledeče: Na čelu je okrajni glavar g. Lipovšek, po njegovem odhodu pa novi glavar g. dr. Vidic. Njegov namestnik je okrajni podnačelnik g. Lojk Leon. Zastopnik potrošačev je g. Slapar Jakob šolski upravitelj v pok., njegov namestnik pa g. Rojc Andrej. Zastopnika nabavljalnih za drug sta gg. Košnik Ivan gimn. ravnatelj v p. in kot njegov namestnik Kmet Mirko gimn. profesor. Zastopnika trgovcev sta gg. Adamič Anton in Rekar Ivan, zastopnika obrtnikov pa gg. Bohorič Franc pek in Grašič Ivan čevljar.

Za Tržič se poleg okrajnega glavarja in podnačelnika še v odboru gg. Globočnik Franc in Kokalj Ferdinand kot zastopnika trgovcev. Šter Blaž predilniški mojster in Kralj Ivan

krojač pa kot zastopnika potrošačev.

Ta odbor je mišljen kot svetovalni organ, ki bo pomagal oblastem pri reševanju tega vprašanja. Odbor sam ne bo mogel veliko storiti, če mu ne bosta pomagala pri delu občinstvo, ki naj vsak konkreten primer navijanja cen ovadi odboru, in pa policija, ki mora istotako zasledovati gibanje cen. Zato naj stranke same skrbje, da bo imel odbor kaj dela, ter da se navijalce cen izsledijo in odstopi zakonski odgovornosti. Seveda je razumljivo, da bodo nove pošiljke blaga dražje, ker so trgovci detajlisti navezani na veletrgovce. Najboljše bi pač bilo, da se še obstoječe zaloge popišejo in določijo maksimalne cene.

Splošno so se zvišale cene skoro vsemu blagu. Krompir se je podražil z din 1.— na din 1.75, fižol od 3 na din 6, navadni fižol od 2.50 na 4.50 (ta podražitev je normalna, ker je bila letos slaba letina). Kako velika je poraba krompirja in fižola na trgu, kaže dejstvo, da kmetje sami kupujejo krompir in fižol. Jajca so se podražila na din 1.50, moka 0 od 3.25 na 3.75 I. od 3.— na 3.50, II. od 2.75 na 3.25, III. od 2.25 na 2.75, torej za 0.50 pri kg. Potrebu bi bil pregled zalog pri trgovcih grosistih in po mlinih. Cena olju se je zvišala od din 14 na 18, masti od 18 na 20, milu od 7 na 10.— pralnemu milu od 12 na 13, svečam od 12 na 16, rižu od 10 na 12 in 8 na 10, surovi kavi od 56 na 60, žgani kavi od 68 na 70, čaj se je podražil za din 20.— pri kg. začimbe pa tudi za 10 do 20%.

V tekstilnih tovarnah je precejšnje pomanjkanje surovin, tovarne zato groze z zmanjšanjem obrata, oziroma z ustavitvijo, če se v najkrajšem času surovine od države ne porazdelo sorazmerno med posamezne tovarne.

Važno je tudi vprašanje obutve. Cene čevljev se dosedaj še niso dvignile, čeprav se je usnje podražilo v nedeljo bosta v Kranju in Tržiču dva sestanka čevljar. mojstrov, da se določijo nove cene. Tako se je krom usnje podražilo za 30%, boks za 40%, teletine pa za 20%. Usnje se je podražilo predvsem zato, ker se favorizira izvoz surovin, kar vpliva na ceno obutve. Gradbeni material se še ni podražil, istotako še ni opaziti tendence za povišanje stanarine. Z zvišanjem cen življenjskih potrebščin se bodo morale zvišati mezdne delavstvu, kakor tudi državnim in privatnim nameščencem.

etapa od Preddvora do Kranja din 3,052.300.— din, tako da ostane za tretjo etapo od Kranja do Stare Loke znesek 3,016.700.—. K stroškom vodovoda prispevajo država, banovina in občine. K znesku, ki odpade na občine, prispevajo: Kranjska 78%, ostalo pa občine Preddvor, Senčur in Predoslje. Vrhovno nadzorstvo nad gradnjo je imela banovina.

Iz opisanih del vidimo, kako dolgotrajna je bila borba in vse priprave za novi vodovod, katerega vedno bolj rastoči Kranj tako nuj-

no potrebuje. Sedaj je to življenjsko vprašanje Kranja rešeno za dolgo vrsto let, pomanjkanja vode ne bo več in občinska uprava se bo lahko posvetila drugim vprašanjem. Zelimo ji, da izpelje še druge potrebe meča tako odločno in hitro, kot je poskrbela za novo šolo, za most čez Kokro, za novo pokopališče in letos se za vodovod, kopališče je pa itak že v gradnji. Tako delavna občinska uprava bo lahko s ponosom in mirno vestjo stopila pred svoje občane — volilce.

Zakaj izjema?

Samo straziški župan v vsem kranjskem okraju se ni udeležil volitev v senat. Zakaj ni tega storil, se danes vprašuje vsa prizadeta straziška javnost, saj je vendar večina pričakovala, da bo kljub svoji nasprotni politični pripadnosti podprl slovensko borbo za samostojnost.

Njegov glas ob tako silni udeležbi sicer ne bi odločal, saj je od vseh 441 volilnih upravičencev glasovalo 407 slovenskih županov in ban. svet., torej preko 92%. Prav pa bi kljub temu bilo, ako ne celo dolžnost, da bi naš župan kot predstavnik občine šel volit, tako kot javnost to zahteva, saj je vsakemu jasno, da na ta način občini ni mogoče pričakovati podpor in razumevanja za naše potrebe s strani tistih faktorjev, ki o tem odločajo. Prav tako ni mogoče pričakovati denarja za javna dela, ki pri nas kar kričijo po izvršitvi radi svoje nujnosti. Če če gledamo stališče našega župana k senatorskim volitvam s tega vidika, postane stvar zelo važna, so pa še drugi še bolj važni vzroki.

Morda bi se sedanji straziški župan g. Ješe Franc, katerega kolikorotniko objektivno in umerjeno politično orientacijo poznamo, udeležil teh volitev, če ne bi poslušal znanih zagriženih pristašev proslule JNS, ki ne morejo ne videti, ne prenesti tega, da bi se v njihovi „monopolski“ občini storilo kaj dobrega brez njih.

Če bi bili naši občani tako nespametni, da bi v teh resnih časih sledili tem maloštevilnim zaslepljencem, potem bi merodajni krogi

upravičeno pokazali naši občini hrbet. Če bi bili ti krogi tako konsekvntni v preganjanju nasprotnika, kot so bili JNS-arji, bi odklonili vsa javna dela za našo občino. Ker pa so merodajni krogi o pravem mišljenju naših občanov in o dejanskem stanju naše občine dobro poučeni, zato gredo preko tega in pomagajo ljudstvu, čeprav je občina v rokah maloštevilnih nasprotnikov našega ljudstva.

Zato pa si bomo tembolj zapomnili to ne- lojalno stališče naših nasprotnikov za prihodnje občinske volitve, ko si bomo svobodno izbirali bodočega predstavnika naše občine, ki bo pripravljen zastopati naše stališče, tako idejno kot materialno, da bomo končno tudi v Strazišču imeli občinsko upravo in župana, ki bo po volji našega ljudstva in bo znal zastopati njegove prave in resnične interese.

Politična situacija bo torej pri nas tudi v prihodnje ostala neizpremenjena. Omiljenje političnega ozračja pa se po krivdi naših nasprotnikov ne bo doseglo, ker tudi tako važne momente, kot so bile volitve v senat, izrabljajo za nastop proti svojim političnim nasprotnikom, še bolj pa za nastop proti interesom in koristim občine in njenih občanov, pa čeprav slednji trpe po krivdi svojih zaslepljenih „voditeljev“ škodo. Zato moramo danes, ko se mora ves narod strniti okrog svojih pravih in ljudstvu dobro hotečih voditeljev naroda, odločno in enkrat za vselej pomesti s temi škodljivci našega javnega političnega in gospodarskega življenja.

TEDENSKE NOVICE

Praznik 1. decembra

Kakor druga leta, se bo tudi letos vršila skupna proslava praznika Zedinjenja, katero priredi občina s sodelovanjem raznih društev v Narodnem domu na predvečer 1. decembra to je v četrtek 30. novembra ob 8. uri zvečer. Proslava bo o' segala akademijo, pri kateri bodo s pevskimi in godbenimi točkami sodelovala kranjska kulturna društva. Na to proslavo praznika Zedinjenja meščanstvo že danes opozarjamo.

Cesta Kranj - Pivka

Dela na oddelku nove ceste Kranj — Naklo bodo te dni deloma končana. Kot se sliši, bo predel ceste Kranj — Pivka komisija banke uprave že to soboto odobrila in naslednje dni izročila splošnemu prometu.

Poziv staršem in oskrbnikom

Občina opozarja vse starše, odnosno skrbnike, ki so te dni prejeli popisne liste otrok, da jih takoj, a najkasneje 24 ur po prejemu pravilno izpolnjene vrnejo v občinski pisarni. Popis otrok mora biti zaključen do 25. nov. 1939., vsled česar je zadeva popisa in oddaje popisnih list zelo nujna.

Zamenjava poslovnih knjižic

Združenje mlinarjev in žagarjev v Kranju opozarja svoje člane še enkrat, da preskrbe svojim pomočnikom in vajencem zamenjavo prejšnjih delavskih knjižic za nove poslovne knjižice in to najpozneje do 31. decembra 1939., ker po tem roku prejšnje delavske knjižice ne bodo več veljavne in se tudi ne bodo več zamenjale. V to svrhu naj se člani najpozneje do 21. decembra 1939 zglasijo v pisarni združenja, kjer dobe tudi ostala pojasnila.

KRANJ

Gorenjska kmetijska zadruga v Kranju obveščala svoje člane, da je preselila pisarno in centralno skladišče iz Delavskega doma, v hišo gospoda Franca Majdiča — Cesta na Golnik št. 1.

Kruh se je podražil. Včeraj so stopile v veljavo nove cene kruha, ki se je podražil za 0.75 din pri kg. Tako sedaj velja: 1 kg belega kruha din 4.75, 1 kg rženega rženega kruha din 4.25, pecivo pa ostane po din 0.50. Podražil-

tev kruha je v zvezi s podražitvijo moke.

Sadjarški sestanek, Sadjarji ne pozabite na redni sestanek, ki se vrši zadnje nedelje v mesecu, to je 26. novembra v prostorih stare ljudske šole ob 9. uri dopoldne.

Cestna in gradbena dela. Gradbena in stavbna živahnost v Kranju tudi v nastopajoči pozni jeseni ni prenehala. Savski most je sedaj dovršen in je že dalj časa popolnoma odprt za promet. Most sedaj nudi čisto drugačno sliko, odkar je razširjen. Montirali so tudi drogove za razsvetljavo. Po dva drogova bosta nesila na žici obešene obločnice. Pred hotelom „Jelen“ in pred Roosovo ter Majdičevo hišo kopljejo sedaj jarek, v katerega polagajo cevi za kanalizacijo. Ker je teren zelo skalnat, morajo vrtati v električnem svodrom in tudi razstreljevati skale. Ponekod sega jarek skoro 3 m globoko. Pravtako bo ob levi strani ceste napravljen nov hodnik. Ko bo končana kanalizacija, bodo pa pričeli razkopavati cesto in polagati kocke. Brzovjani drogovi na klancu so sedaj odstranjeni. Stara cesta je sedaj po vsej dolžini popravljena za težji promet, ker bo pozneje cesta na klancu zaprta. V mestu samem podirajo stare stavbe na prostoru, kjer se bo nahajala nova pošta. Podili so že Koroščevo hišo in velik del stare mestne hiše. Betonska cesta od Prešerna naprej bo prihodnji teden odprta do Pivke. Tudi cesto po zgornjem savskem parku so nasuli, ker je bila radi voženj iz Struževega razrita.

Se vedno se sprejemajo učenci, mladina in odrasli, za pouk v klavirski harmoniki. Poučujem v Ljudskem domu, kjer sprejemam osebne in pismene prijave v ponedeljek 27. in torek 29. novembra od 2. do 4. ure popoldne. Prijavite se.

Tramte Ludvik, Medvode.

Pretep ob priliki svatbe. V okolici Kranja se je v neki vasi vršila svatba. Kot je to že stara navada, so prišli pogledat na svatbo možje in fantje iz okolice. Iz nepojasnega vzroka je ženinov stric s cepinom kresnil J. L. 18 letnega samskega delavca, da je moral iskati zdravniško pomoč pri zdravniku dr. Bežku, ki je ranjena obvezal in nato odpustil v domačo oskrbo. Oče napadenega J. pa je ženinovemu stricu prizadejal več poškodb s cepinom, tako da so slednjega morali odpeljati v ljubljansko bolnišnico. Bojeviti stric je priznal, da je napadel J. izgovarjaje se pa, da iz razloga, ker je J. pobil na njegovi novi hiši šipe. R. J. posestnikov sin je pa po drugi strani prijavil, da ga je mladi J. ob priliki omenjene svatbe napadel in mu z žepnim nožem prizadejal rane v ledje desne noge. R. je pa obvezal dr. Novoseljski. Mladi J. pravi, da je

Vodovod Preddvor - Brdo - Kranj dovršen

Veljal je din 3,052.300.—. Kranj je za dolgo dobo preskrbljen s vodo.

V anale domače, kranjske zgodovine je bil 9. novembra letos vpisan zelo pomemben dogodek. Ta dan so namreč priključili novo vodovodno progno Preddvor — Kranj na kranjski rezervoar. Sicer bi se bilo moralo to zgoditi že sredi avgusta, toda nepredvidene težkoče v terenu so povzročile zakasnitev. Kljub temu, da mesto, tudi severni del, ni letos trpelo hudega pomanjkanja vode radi direktne priključitve vasi Senčur na tupališki rezervoar, kateri odcep je bil napravljen letos spomladi in vodi čez Olševk ter Luže, nas vendar veselja, da je vprašanje preskrbe vode v Kranju pri sedanjem prirastku prebivalstva za dolgo dobo rešeno in so končno odpravljene vse nevesočnosti, ki so bile s tem v zvezi.

Sedaj, ko je vodovod dograjen, lahko rečemo, da gre za sluzga predvsem možem, ki imajo zadnja leta v rokah vodstvo kranjske občine in ki so si med drugim zastavili rešitev tega vprašanja kot glavno nalogo. Veliko dela je bilo potrebno, da se je prva etapa projekta, ki si ga je zamislil Higienški zavod, izvedla. Veliko zahvale smo dolžni sedanjemu gradbenemu ministru g. dr. Kreku in banu, g. dr. Natlačenu za njuno uvidevnost in materialno podporo, ker bi brez te morala naša občina nositi glavni del stroškov.

„Gorenjec“ je sproti poročal o poteku dela pri gradnji vodovoda, vse od prvih početkov, ko je bil v Novi vasi nad Preddvorom zajet studenec, potem o gradnji vodovoda za vasi Preddvor — Nova vas — Breg, dalje o odcepu iz tupališkega rezervoarja v Senčur in končno o gradnji glavne proge Preddvor — Brdo — Kranj.

Ob tej priliki naj nam bo dovoljeno, da republikaniramo v ekscerptu potek vseh teh del. Prvo pobudo za ta vodovod je dal pravzaprav Preddvor. Ze vse od leta 1897 naprej pa skozi predvojna in povojna leta so se v Preddvoru pripravljali na gradnjo vodovoda, seveda samo za domačo in bližnje vasi. Leta 1934 se je v Preddvoru ustanovila vodovodna zadruga, potem ko je bila s strani Higienškega zavoda in banovine zagotovljena podpora v višini dveh tretjin stroškov, ki so za preddvorski vodovod znašali preko din 600.000.—. Tako se je čeprav z velikimi žrtvami, pričelo z delom in se je l. 1936 zajel močena vrela v Novi vasi nad Preddvorom, ki daje 100 sek. lit. vode. Junija mesca l. 1936. je že prišel voda v vas Preddvor, kjer se je potem izvršila napeljava po vsej vasi in v vasi Breg in No-

va vas. Letos poleti 16. julija je bil ta preddvorski vodovod ob navzočnosti g. bana in drugih odličnikov slovesno blagoslovljen.

Kranjska in druge občine, ki tvorijo vodovodni odbor, so itak že dolgo časa imele v načrtu, graditi nov vodovod, ker stari ni več odgovarjal. Napravilo se je tudi že več načrtov. Ko pa so Preddvorčani prišli na dan s svojim načrtom za vodovod in potem, ko so se dognale vse prednosti tega studenca, se je tudi kranjska občina in z njo vodovodni odbor odločil za ta načrt. V ta namen so se pri zajetju studenca uporabile širše cevi in so delno k zajetju prispevale kranjska in druga občine. Zajetje in preddvorski vodovod je gradil Higienški zavod, ki je delo odlično izvršil.

Potem pa so se vršile priprave, delali načrti in iskali krediti za podaljšanje vodovoda iz Preddvora čez Brdo v Kranj, kar se je zgodilo letos. Prvo etapo je pomenilo zajetje v Novi vasi, drugo podaljšanje do Kranja, tretjo še ne dovršeno etapo pa predstavlja podaljšek do Stare Loke, za katerega je verjetno, da se bo gradil že prihodnje leto vsaj do Strazišča. Generalni načrt je namreč že napravljen, prog pa se tudi že trasira.

Ker se je kranjski občini in vodovodnemu odboru posrečilo zainteresirati banovino in gradbeno ministrstvo in doseči primerne podpore, se je letos 4. februarja vršila licitacija za oddajo del, 30. aprila je bila potrjena, nato se je pa takoj pričelo z delom. Dolžina proge znaša od Preddvora do rezervoarja v Kranju 7.962 m in pada od raztežilnika na Zelenem hribu do Hlovice za 29/100. Proga teče najprej po polju, nato precej časa skozi gozd, mimo dvorca Brdo, čez predaško in ilovsko polje, skozi Hlovice, čez potok Rupuščico, skozi vas Rupo in po polju do rezervoarja. Cevi imajo od Preddvora do raztežilnika širino 200 mm, od raztežilnika do Brda 250 mm, naprej do Kranja pa 225 mm. Od omenjenih 100 sek. lit. se je zajelo 51.79 l. od katerih vzame odcep za tupališki rezervoar 12.18 sek. l. za kranjski rezervoar pa ostane 39.52. sek. l.

Od glavne cevi bo napravljenih tudi več odcepov in sicer: za vasi Bele, za Suho, za Brdo in za Hlovice, ki pa bo podaljšana na Kokrico, Mlako in Bobovk. Predoslje pa bo dobivalo vodo iz odcepa starega vodovoda v Britofu, ki vodi na Brdo. Generalni proračun za gradnjo vodovoda od Preddvora do Stare Loke znaša din 6,069.000.—. Prva etapa: zajetje in podaljšek do Tupalič je veljala 553.504.— din; drugo

zato zabodel R., ker je le ta hotel napasti in suniti njegovega očeta. Tako je med „zaplečniki“ nastal čudno zamotan pretep, ki bo imel odmev še na sodišču.

TRŽIČ

Oder. Krasno je bila izvedena preteklo nedeljo v „Našem domu“ drama „Rožni venec“. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Gledalci so z izrednim užitek in zanimanjem sledili vsaki posamezni vlogi. S svojim obiskom nas je počastil tudi avtor te igre g. Zdravko Novak. Igra se bo ponovila v nedeljo 26. novembra ob 8. uri zvečer. Radi izrednega zanimanja prosimo, da si preskrbite vstopnice kolikor mogoče že v predprodaji.

Visok obisk. Po opravih se je mudil v Ljubljani kapitularni vikar škopljanske škofije msgr. g. Viktor Zakrajšek. Nekaj uric svojega časa je izkoristil za obisk svojih številnih prijateljev v Trziču. Posetil je tudi igro v „Našem domu“, i er so mu navzoči priredili prisrčen aplavz. Drugi dan je gospod msgr. zopet odpotoval.

„Zdravo Stalin“. Praviijo, da ni dobro držati več vrst ptičev skupaj. Baje radi porabijo svoj način petja in ker slišijo toliko različnih glasov, čivkajo samo še neko mešanico glasov, ki ni ne to, ne ono.

V Trziču imamo neko vrsto kosov, kateri so se le malo preveč družili z rdečimi kalini, pa se je zgodilo, da so eni kakor drugi zmešali svoje glasove. Odslej pojejo skupno, malo bolj tiho in boječe sicer, vendar še vedno dovolj glasno, da ujameš tu in tam kakšen „Zdravo Stalin“.

Ta „zdravo“ je postal vseskozi zelo uporaben. Uporablja se za kralja in Jugoslavijo, obenem pa tudi za Stalina in boljševike. Prav pripraven je tudi za izzivanja, mesto znanega „auf biks“. To vestransko uporabljivost so spoznali tudi naši verniki boljševiškega boga in se ga nekateri prav pridno poslušujejo. Zmešali in izenačili pa niso samo svojih glasov, ampak tudi načela in stremjenja. Znan jugoslovanski nacionalist s polnimi prsi vsemogih nacionalnih znakov in emblemov je razvijal v javnem lokalu pred „vernim“ poslušalstvom svoj „jugoslovanski“ program takole: „Samo da pridejo boljševiki, potem bo zopet lepo na svetu. To bo pa kmalu. Le za farje in njihove privržence bo bolj težko. Te boš potlačil in njihovo imovino med seboj razdelil.“ Povolnoma resno je potem s svojimi poslušalci došlo, v kateri cerkvi bo kino in v kateri hlev. Prav vseč nam je takle nacionalni komunist, ki tako odkrito razloži način komunističnega odrešenja. Ne po kakšnih nacionalnih tovarnarih in podjetnikih, tudi ne po kakih delavskih zatiralcih, ampak po farjih in po vernemu ljudstvu bo treba udariti, pa bo svet rešen.

Gospodje nacionalni kosi in rdeči kalini, kar pojte dalje svojo pesem, katera je kljub vašemu „zdravilo“ zelo zelo nezdrava. Za vse boste dobili našega slovenskega človeka, toda čim hoste segli po njegovi veri, boste odnesli nezaceljene opekline.

SMARTIN PRI KRANJU

Državni praznik. Dne 1. decembra bomo obhajali praznik narodnega zedinjenja. 7. januar ob osmi uri se bomo udeležili sv. maše. Za člane FO in članice DK, ki imajo kroje, je obvezno, da se udeleže sv. maše v krajih. Zbirališče je ob polni uri zjutraj v Smartinskem domu. Po sv. maši bomo imeli v domu proslavo „Zedinjenja“. Ker na ta praznik tovarne ne bodo obratovale, pričakujemo, obilne udeležbe.

Miklavž prihaja. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos obiskal Miklavž Smartinski dom. Miklavžev večer bo za odrasle v nedeljo 5. decembra ob sedmi uri zvečer. Darila bomo sprejemali istega dne od devete ure dopoldne naprej v garderobi. Poleg obdarovanja, pa je ta večer tudi na programu dovolj poštene zabave, seveda pri mizah. Otroke pa obišče Miklavž v torek 5. decembra ob 5. uri popoldne. Svojo pisarno bo odprl ob eni uri popoldne isti dan v garderobi. Za obilen obisk obeh večerov se priporočata Fantovski odsek in Dekliziški krožek.

Okrajni kmetijski odbor priredi v prostorih Smartinskega doma v nedeljo 27. novembra ob 9. uri dopoldne predavanje oziroma tečaj o živinozdravstvu, prašičereji in splošnem go. gospodarstvu. Predavala bosta veterinar g. Bedenk in okrajni kmetijski referent g. Wernig. Vabijo se vsi zainteresirani, pa tudi žene in dekleta.

Vest (Maurice Rostand), poslovenil Osip Sest, povojno dramo v treh dejanjih uprizori Smartinski odbor, dne 26. novembra ob 7. uri zvečer in 10. decembra ob 3. uri popoldne.

Po uspehi mladinski dramati „Luč v gorah“, ki jo je v režiji tuk. Prosvetnega društva izvedel F.O. Smartin, nam bo dram. odsek Prosvetnega društva že zopet prikazal eno najvrednostnejših povojnih dram ki so do sedaj bile odigrane na naših odrih. „Vest“ je drama osnovana na finih psiholoških momentih, ki dejanje prepletajo in dramo karakterizirajo od začetka preko peripetije v svojevrstni

kulminaciji, ki gledalca drži vpreženega v napetem prisostvovanju do konca. Iako prepričevalne vsebine v jedru, ki ga vsebuje ta drama, nahajamo v redkih delih, ki bi bila tudi toliko aktualna za današnji čas, kjer se obsoja vojna kot nesmisel in zlo ter sramota človeštva.

Naj pridejo in pogledajo to dramo vsi sedanjí in nekdanji aktivni člani in igralci Kat. Izobraževalnega društva, kot tudi vsi drugi, ki jih zanima vrednostna amaterska dramatika, pa se bodo lahko prepričali o ogromnem napredu našega sodobnega odra mladih ambicioznih prosvetnih delavcev.

H. J.

PRIMSKOVO

Odsek Prosvetnega društva na Primskovem priredi v nedeljo, 3. decembra ob 5. uri v Prosvetnem domu „Miklavžev večer“ za odrasle.

Na sporedu kratka igrice s petjem in rajanjem. Sodeluje tudi delavska godba iz Kranja.

Pridne otroke pa pride obdarovat sv. Miklavž v torek ob 5. uri popoldne.

Vse prijatelje vlijudno vabimo!

Darila se sprejemajo v knjižnici Prosv. doma v soboto 2. decembra od 5. ure dalje in v nedeljo ves dan; za otroke pa v torek popoldne.

ŠKOFJA LOKA

Se pred cerkvijo sv. Jakoba. Dela pred Kap. cerkvijo so sedaj gotova. Manjka edino še znamenje, ki bo menda zgrajeno drugo leto, ki pa končne slike itak ne bo veliko spremenilo. Pogled na ureditev tega prostora je prav edinstven. Druga ga ne bomo napisali, kakor to, da so na to delo lahko ponosni tako meščani, še bolj pa oni, ki so k temu kakorkoli pripomogli. Ko pa človek gleda tako krasno urejen prostor pred Kap. cerkvijo, mu nehote uide misel na prostor okoli mestne farne cerkve, ki nikakor ne odgovarja svetosti kraja, da ne rečemo, da je celo zanemarjen. Ali bi ne bilo res prav, če bi že začeli misliti, kako bi se dalo tudi ta prostor lepo urediti.

Prenovitev „Društvenega doma“? Da je naš Društveni dom na Spodnjem trgu premajhen, da nima dovolj primernih prostorov in da s tem trpi prav vsa organizacija društva, to menda danes že prav vsakemu jasno. Tega se tudi prav dobro zaveda gospodarski odbor društva, ki je začel nujno proučevati možnost zlasti finančno, da se izvede popolna adaptacija vsega poslopja. Upamo, da bo imel odbor srečno roko in da bo naletel na vse razumevanje pri članih in meščanih.

Draginja. Iz dneva v dan so se začele dražiti vse življenjske potrebščine. Posebno hitro so začele naraščati cene krompirja, ki je tekom 14 dni zrastle z 0,75 din na 1,75 do 2.— din za kg in to na debelo, naložen na vagono. Kruh se je pri nas podražil za enkrat za 0,50 din. Tudi cene drugim potrebščinam stalno naraščajo. Prav bi bilo, da bi se tudi plače delavstva zvišale v sorazmerju s cenami.

Kot pred „okrajnim glavarstvom“ na Mestnem trgu je sedaj v glavnem urejen. Spomladi bodo še nekaj dodali. Pred mestno klanico so napravili betonski trotoar. V zvezdi pred Gasilskim domom preurejajo kanalizacijo. Lepo preuredili bodo tudi prostor pred bivšo trgovino „Pecher“. Mislimo, da ne izdamo prav nobene tajnosti, če povemo, da se te dni merijo vse tri občinske hiše na Mestnem trgu v svrhu naprave načrtov, kako naj bi se preuredile vse tri hiše v eno samo, veliko moderno uradniško poslopje, ki bi bilo v ponos našemu mestu.

STARA LOKA

Naše prosvetno delo. Ker je Starološki dom izprazen, je vse prosvetno delo na novo oživilo. Dramatski odsek bo otvoril igralsko sezono v nedeljo 26. novembra ob poli 4. uri popoldne s pomenljivo narodno igro „Mlinarjev Janez“. Resnično dejanje, prepojeno z junaštvom, trpljenjem in ljubeznijo do rodne krvi, se je odigravalo na slovenskih tleh v letu 1456. Igra bomo ponavljali drugo nedeljo 3. decembra ob poli 8. uri zvečer. Ne pozabite Starološkega doma, ki prijateljsko vabi.

VODICE

Napis na občinski deski smo na pobudo g. tajnika Staneta Kozelja, dobili najbrže prvi v Sloveniji, kar samo v slovenščini. To razveseljivo dejstvo prav toplo priporočamo še drugim občinam, ker je razumljivo, da nam za enkrat še ne bo nihče ponujal tega, za kar se sami ne bomo spomnili.

HRASTJE

Naše „Prosvetno društvo“ igra v nedeljo, dne 26. novembra 1939 ob poli 4. uri v svojem domu Groenwaldovo žaloigro „Brez domovine“. Tudi v teh težkih in razburkanih časih naša delavnost ni popustila. Zdej, ko slavi po svetu pravica pesti svoje zmagoslavje, hoče biti naša slovenska vas svetišče prave srčne kulture! Na to našo prireditev prisrčno vabimo vse naše prijatelje. — Odbor.

Naklo

Preteklo nedeljo je dramatski odsek Prosvetnega društva pod vodstvom priznanega režiserja Jožeta Voglarja uprizoril igro: „Senator“. Po splošni sodbi so igralci domalega vsi izvrstno rešili svoje nelahke vloge. Tudi udeležba pri igri je bila kljub slabi razglasitvi primeroma prav dobra. Ker mnogi niti vedeli niso, da bo igra, drugi pa jo želijo še enkrat videti, zato jo bodo igralci ponovili prihodno nedeljo 26. novembra ob 3. uri popoldne v Stari šoli.

Pretekli ponedeljek je skoraj prišlo do krvoprelitja med akordantom J. J. in delavci — težaki, kar so občutila tudi okna na Marinškovi gostilni.

PREDDVOR

„Stilmondski župan“ je naslov dramati, s katero bo Prosvetno društvo v Preddvoru otvorilo sezono v soboto, dne 25. novembra ob 8. uri zvečer. Igra se ponovi v nedeljo, dne 26. novembra ob poli 4. uri popoldne. V teh težkih časih, ko je na obzorju spet svetovna morija, je prav, da se spomnimo, kako se je odigravala drama svetovne vojne. Vpad v Belgijo je morda iz svetovne vojne največjega pomena za vse takrat vojskujoče države. To vam bo prikazala igra „Stilmondski župan“. Vabimo vse domačine in prijatelje preddvorskega odra, da si to delo znanega dramatika ogledate.

Vsem župnim uradom priporočamo za pravila cerkvenih ur tvrdko Markič Franc, mehanična delavnica in splošno ključavničarstvo. — Stražišče pri Kranju.

BREG PRI KRANJU

Izredni občni zbor „Strojne zadruge“ se vrši 26. novembra ob 9. uri dopoldne na Bregu v hiši št. 10. Za člane udeležba obvezna.

PODBREZJE

Pevska prireditev. Kot vsako leto doslej ima tudi letos pevski zbor našega Prosvetnega društva v nedeljo po sv. Ceciliji, to je dne 26. novembra svojo pevsko prireditev. Ob dveh popoldne bodo v župni cerkvi slovesne pete litanije, h katerim vabimo tudi pevce in pevke iz sosednjih fara. Ob tretji uri pa bo v gasilski dvorani nastop mešanega, moškega in ženskega zbora. Za zaključek bo sledila zanimiva opereta. Med odmori bodo godbene točke. Podroben spored je razviden na valbih. Vlijudno vabimo vse prijatelje petja!

VELESOVO

Krekova proslava. Letos v oktobru je poteklo 22 let, odkar je za vedno zatisnil svoje oči veliki organizator slovenskega ljudstva in odlični socialni delavec dr. Janez Evangelist Krek. „Domoljub“ se ga je spomnil letos v daljšem članku. Naše „Prosvetno društvo“ se ga bo spomnilo pri svoji prireditvi v novi dvorani — to nedeljo 26. novembra popoldne ob 3. uri. Zato je na sporedu govor o življenju dr. Janeza Kreka in igra „Tri sestre“ v 3 dejanjih, ki je izšla izpod njegovega peresa.

Ne zamudite lepe prilike in posetite našo prireditev, ki vam bo nudila poduk in zabavo. Naša nova dvorana je zgrajena v spodnjih prostorih nekdanjega samostanskega poslopja in bo lahko služila v času značnih napadov za varno zavetje za najbližje prebivalce.

Gospodarstvo

Tržno poročilo.

Zito in moka: Pšenica notira danes 275 din za 100 kg, pšenična moka št. og din 375.— za 100 kg franko Kranj. To veliko podražitev moke in pšenice je pripisovati na eni strani spekulaciji, na drugi strani pa sta Prizad in Direkcija za prehrano nakupila tako velike množine žita, da je povzročilo dvig cen. Po mnenju gospodarskih krogov pa v državi sploh ni toliko pšenice, kakor Prizad trdi. Na pristojnih mestih pa so že pričeli razmišljati na varčevanje s kruhom in žitom in ni izključeno, da bo beli kruh dovoljen samo za bolnike, za ostale pa bo enoten črn kruh.

Koruzi: se je podražila zadnjih 14 dni od 150.— na din 180.— do 190.— za 100 kg. Letina je bila slaba.

Krompir: Beli krompir je letos za 1000/0 dražji kot lansko leto ob tem času. Na trgu v Kranju se že prodaja po din 1,75 za kg. Radi tako visoke cene se letos iz Gorenjskega ni izvozil niti en vagon v inozemstvo, ker na podlagi gornje cene stane naš krompir franko švicarska meja 17 švicarskih frankov za 100 kg. Francija pa je prodala dne 20. novembra za Švico 1000 vagonov najboljšega krompirja po 10 švicarskih frankov za 100 kg franko meja. Krompirja pa je še dosti na zaloga in se ni treba bati, da bi ga za pomlad zmanjkalo. Ni izključeno, da bo pomladi celo cena padla.

Živina: se je tudi zelo podražila in se plačuje za prvovrstne vole din 7.— do 7,50 za 1 kg

žive teže. Prašiče — špeharje pa se plačuje že po din 12.— za kg.

Mleko: ta najvažnejša hrana za revne sloje in otroke se je podražila in sicer pri kmetih na din 2.— za liter. Radi visokih cen krmil, se ne izplača več produkcija mleka in so kmetje pričeli krave prodajati.

Druga živila: Takisto se opaža, da se dnevnih dvigajo cene. Tako se je podražil riž od 7.— na 9.— din pri kg. Olje od 14.— na 16.— din. Koruzna moka od 2,25 na din 2,50. Testenine od din 7.— na din 8.— pri kg. Mast od 18.— na 22.— din.

Radi te splošne druginje so pač upravičeno razburjeni delavci in uradniki, ki zahtevajo takojšnje povišanje plače. Je pa tudi veliko številno revnejših kmetov, ki ne pridelajo, dovolj in morajo življenjske potrebščine kupovati, zato tudi zahtevajo pomoč od strani oblasti.

Šport

Tek Zedinjenja v Ljubljani 1. decembra 1939. Za to letošnje tradicionalno spominsko športno proslavo Zedinjenja se v kranjskem okraju pripravljajo precej atletov članov Fantovskih odsekov in športnih klubov. Prav pa bi bilo, da pošljejo na tekmovalce zastopnike svojih edinic še ostali Fantovski odseki in vsa društva, ki se bavijo s športom; da bo športna svečanost čim lepša.

Pa tudi s športnega stališča samega je zelo uspešno, da se preizkusijo novi atletičarji srednjeprogaši in dolgoprogaši posebno s počeželja, ker prav to daje najboljši športni material. V športnih krogih pri nas je namreč postalo običajno, da vsak novi atlet, ki želi postati aktiven član kakega društva ali kluba, prvi preizkusi svoje naravne zmožnosti na tej popularni tekmi športnih laikov in že plasiranih tekačev formiranih pod strogim vodstvom. Tako so pričeli n. pr. naši znani reprezentanti: Bručan, Krevs, Kotnik itd.

Kakšna bo udeležba atletov na letošnjem „Teku Zedinjenja“ kar je bistvo te športne proslave in pa podrobni rezultati posameznikov, bomo pa videli na dan tekmovalca ob poli 11. uri pred Narodnim domom, kjer je štart in cilj obah prog.

Naknadne prijave sprejema prireditelj teka v areni za Narodnim domom 1 uro pred pričetkom tekmovalca, po načinu, ki je bil prejšnje dni objavljen v dnevnem časopisu.

Atlet Zagar Slovenec? Na atletskem prvenstvu ameriških vseučilišč v Los Angelesu 18. jun. t. l. je akademik Zagar sigurno metal disk 49,99 m! in seveda zasedel prvo mesto v tej disciplini. Zanimivo bi bilo vedeti kdo je ta atlet in kaj je po narodnosti. Po imenu sodeči mora biti Zagar Ameriški Slovenec. Morda se bo našel kdo izmed ameriških Slovencev, da bo še kaj več sporočil o športnem življenju tamkajšnjih Slovencev, kar nam je še malo znano in bi naše športnike gotovo zelo zanimalo.

22.000 tekmovalcev, točno 21.995 je nastopilo na velikem cross-country tekmovalju neki dan v bližini Moskve. Atleti so bili razdeljeni v 4 kategorije in sicer so tekli: 1000, 2000, 5000 in 10.000 m. Atletinje pa so nastopile na 500, 1000 in 2000 m. Na 10.000 m je zmagal znani S. Znamenski z časom 31:41 min; a na 2000 m za ženske atletinja Andrejeva s časom 7:02,6 min.

Pri nas v Sloveniji je bilo največje cross-country tekmovalje pred leti v Ljubljani na Rakovniku, ko je nastopilo okrog 80 tekačev raznih klubov na državnem prvenstvu moštev in posameznikov iz vse države, kar je vsem gledalcem in tekmovalcem ostalo v neizbrisnem spominu. Tudi pri nas moramo upeljati ta koristen šport v čim širše plasti naroda.

Obrtništvo

Pozor čevljarjski mojstri!

Zaradi nastalih sprememb v cenah usnju in drugim čevljarjskim potrebščinam smo dolžni, da se o tem temeljito pogovorimo. Zato bosta v nedeljo, dne 26. novembra dve sestanka čevljarjskih mojstrov in sicer: v Trziču ob 9. uri dopoldne v meščanski šoli, popoldan ob 2. uri pa v Kranju, v dvorani hotela „Stare pošte“.

Vabljeni so vsi tovariši čevljarjski mojstri, da se tega zborovanja zanesljivo udeležite, ker to zahtevajo njihove koristi.

Samostojna obrtna zbornica.

Obrtniki so si po dolgoletni borbi izvojevali svojo zbornico, samo čakajo še, da da svoj blagoslov oseba, ki je član Narodne banke in drugih takih ustanov. Številni obrtniški stan prav iskreno želi doživeti ta usodepolni trenutek.

Obrtniki in njihove organizacije zgubijo te dni svojega zagovornika v osebi g. inšpektorja Ljupčiča, ki odhaja na svoje novo mesto v Ljubljano. Pri delu za naše številne stanovske zadeve, do katerih je bil kar najbolj uviden in pravičen, si je zmed nami pridobil globoko spoštovanje in se mu za slovo za vse topla zahvaljujemo z željo, da bi dosegel na novem mestu mnogo uspehov.

Obrtniki kranjskega okraja.

ESPERANTO

(Nadaljevanje.)

XIII.

Novaj vorto; *almozo* = miloščina, *adulti* = preĝustrovati, *aparteni* = pripadati, *apenaŭ* = komaj, *aresti* = zapreti, *ataki* = napasti, *averti* = svariti, *bati* = biti (tolči), *bedaŭri* = obĵalovati, *bruna* = rjav, -a, -o, *bulko* = žemlja, *ĉandro* = pepel, *ĉarpeni* = tesati, *defendi* = brantiti, *desegni* = risati, *do* = torej, *dividi* = deliti, *ebeno* = ravan, *envii* = zavidi, *esprimi* = izraziti, *fablo* = basen, *facile* = lahko, *fejno* = vila (boĵanstvo), *fenestro* = okno, *festi* = praznovati, *konsisti* = sestati, (*ĉi* iz *ĉesa*), *veturi* = voziti (se), *veturilo* = voz, *veturejo* = voziŝte (del caste), *trotaŭro* = hodnik (ob cesti), *flui* = teĉi, *traflui* = skozi teĉe, *ligi* = vrezati, *bordo* = breg, *ponto* = st, *trovigi* = nahajati se, *malantaŭ* = za, *zadaj*, *montelo* = hrib, *konstrui* = graditi, *konstruajo* = zgradba, *juĝi* = soditi, *juĝisto* = sodnik, *juĝejo* = sodiŝte, *preĝejo* = cerkev, *urbodomo* = magistrat, *stacidomo* = kolodvor, *monumento* = spomenik, *vilao* = vila, *kastelo* = grad, *turo* = stolp, *horloĝo* = ura, *timi* = bati se, *tra* = skozi, *trans* = preko, *ĉrez*, *sidi* = sedeti, *kuŝi* = leĝati, *nevo* = neĉak, *marĉo* = moĉvirje, *barjo*, *sent* = ĉutiti, *loko* = kraj.

Priporoĉamo vsem, da si nabavijo knjiĉico: **Korenska metoda — ESPERANTO —** slovnica in slovar. Naroĉa se pri Ludviku Slabetu, Kranj, Mestni trg 15.

Ali ste že poravnali naroĉnino?

OBJAVE

Obĉina Kranj je dala izmeriti vse zemljiŝte med Savo in Kokro, od „Stare poŝte“ do Perivneka in nato do Male Rupe, poleg tega ŝe vasi Primskovo in Klanc.

Zato se vsi lastniki parcel, ki se nahajajo na tem ozemlju, pozivajo:

- 1.) Vsak mora do konca decembra 1939 obnoviti parcelne meje in jih oznaĉiti s koliĉki ali kamenitimi mejniki.
- 2.) Poziva se obĉinstvo, da gre na roke geometrom, ki snimajo zemljiŝta ter varujejo in ĉuvajo vse znake, ki jih isti postavijo.
- 3.) Opozarjajo se vsi, ki bi kakorkoli poŝko-

dovali ali odstranili omenjeno znake, da bodo poleg povraĉila ŝkode ŝe posebej kaznovani.
4.) Lastnik parcele odgovarja za vse znake, ki so postavljeni na njegovem zemljiŝtu.
Vsa navodila, oziroma pojasnila se dobe med uradnimi urami pri obĉini.

Obĉina Kranj,
dne 20. novembra 1939.

Predsednik: Cesenj.

RAZGLAS.

Lastniki zgradb tukajŝnje obĉine, v katerih je bilo nastanjeno vojaŝtvo ali so bile drugaĉe zasedene po vojski, se vabijo, da se radi popolnitve potrebnih podatkov zglasijo v obĉinski pisarni — vojaŝki urad — do 27. t. m. Uprava obĉine Kranj, dne 23. nov. 1939.

RAZGLAS.

Lastniki trgovskih in obrtnih podjetij tukajŝnje obĉine, kateri so prejeli mesca oktobra razpis Pov. No. 78-30, ki se nanaŝa na zaŝtito obratnega osoljja pred zraĉnimi napadi in ŝe niso vložili tozadevnih vlog, se pozivajo, da ugedo razpisu ĉimprej.

Obĉina Kranj, referat za zaŝtito pred napadi iz zraka, dne 23. novembra 1939.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plaĉa D. 0'50. Najmanjŝi znesek je 8 D.

Vaŝno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiŝi g. Šipica).

Odda se meblirana soba na Glavnem trgu v Kranju. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Vajenko za modriŝko (z nekaj prehrane) sprejem takoj. Salon „Mia“, Kranj.

Postreznica pridna in poŝtena ŝeli mesta za takoj. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Veĉ parcel, travnikov ali njiv v severnem delu Kranja kupim. Naslov v upravi lista.

Kupim takoj zemljiŝte ali hiŝo z vrtom, ali manjŝe posestvo. Ponudbe z opisom in navedbo cene pod oznaĉko „Plaĉam“ na upravo lista.

Po ugodni ceni prodam lepo stavbno parcelo v izmeri 10.000 kv. m. v Kranju. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod ŝt. 35.431.

PREKLIC.

Podpisana Bajt Marija obĵalujem in preklicujem kleveto, katero sem izrekla o Jereb Demetriju in Milki, tov. delavcema v Straŝiŝtu.

Bajt Marija.

Dve popolnoma novi dvostanovanjski hiŝi na Gorenji Savi se prodasta. Naslov v upravi.

VSAKOVRSSTNO POHIŝTVO
dobite najceneje
V ZALOGI POHIŝTVA
„LIPA“

KRANJ - Layerjeva ul.

Videvdanska c. 6

USLUĴBENCI, slike za nove legitimacije je preskrbeti ŝe letos!
Se priporoĉa

FOTO JUG - KRANJ

Vsi samo v znano trgovino

Logar & Kalan Kranj

Ŝe je ogromna zaloga

MANUFAKTURE

po stari, najnižji, ceni. — Hitite, da redke prilike ne zamudite. — Prepriĉajte se!

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniŝke izdelke izvrŝuje toĉno in solidno

V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Neveste! Udobno stanovanje je vaŝen pogoj sreĉe v zakonu. Stanovanje po Vaŝem okusu pa Vam opremi najceneje z dolgoletno garancijo

tv. Mizarstvo Sloga

Boŝiĉ Joŝe

KRANJ — STRUŴEVO

B. RANGUS
ZLATAR IN SODNI CENILEC
KRANJ

Vsakovrstna nalivna peresa. Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega pribora, kristala, optike.

Vsa slikarska dela izvrŝim hitro in poceni, sedaj v jeseni. Prevzemam napise, kaŝipote, firme z raznimi imeni, tudi poceni. — Piŝite na naslov:

VOMBERGAR JERNEJ
SLIKAR IN PLESKAR
CERKLJE ŜTEV. 30 PRI KRANJU

Ako imate kurja oĉesa in se Vam dela trŝa koŝa, pridite v naŝo higieniĉno urejeno pedikuro, kjer Vam naŝ pediker odstrani vse te neprijetnosti brez boleĉin in brez kemiĉnih sredstev za din 6.-. Ne muĉite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaŝko popravimo moŝke, ŝenske in otroŝke nogavice. Samo pri Bata.

KRZNARSTVO KRANJ — specialna krznarska delavnica

MIKLAVŴ KUPUJE: za otroke bele plaŝke in garniture vseh barv; za dame najmoderneŝe ovraĉnike, boe, pelerince, jopice, paletojve, plaŝke itd. po najnižjih konkurenĉnih cenah samo pri tvrdki

BERĀIĀ
TRGOVINA KOŴUHOVINE
KRANJ, PRI NOVEM MOSTU

Mimica Zegorska:

44

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turŝkih ĉasov.)
(Dalje)

„Od spodnje strani ga more brantiti dvanajst brambovecv proti celi poplavi Turkov.“

„Zgoraj pa?“

„Tam je voda in obzidje je tudi v dobrem stanju.“

Tit in Oĵbalt sta vendar dvomila.

„Niĉ,“ je menil Oĵbalt. „Jaz se bom skrila na planini, tudi Tit in Micka naj bosta v peĉinah. Posli pa, no, ĉe hoĉejo iti z nami, nihĉe jim ne brani. Sicer so pa odrasli in danes mora vsak znati skrbeti najprej za lastno koŝo.“

„Kaj vama v vreĉah tako zvenĉi?“

„Denar, denar, moj denar,“ je vzdihnil stari in je tesneje zgrabil vreĉo. „Dom bo pogorel, ni dvojbe in teba bo postaviti novega. Denar moramo spraviti na varno.“

„Menite oĉe, da je v tej kolibi na varnem?“ je dvomil Martin.

„Kam pa bi ga spravili.“

„Hm. Zakopljite ga.“

„Kam?“

„Tjale za koŝo. Co Turek pride prav do sem in poŝge koŝo, denarja, ki bo v tleh, vendar ne bo vzel.“

Kmalu potem sta Tit in Martin z lesenimi koli izgrebla luknjo v skalnata planinska tla, stari Oĵbalt pa je poloŝil notri obe vreĉici z denarjem. Zaklad so skrbno zasuli, zadelali ga z ruŝo in zavalili na vse to ŝe teŝko skalo.

„Da je le denar na varnem,“ se je oddihl Oĵbalt.

Nekje, globoko iz doline se je zaĉel valiti, dim. Kmalu potem so zaĉuli pokanje, enakomerno v presledkih, kaj je to? so planili vsi trije hkrati. Stali so in ŝe dolgo gledali, v negotovosti.

„Vraga, kaj so, ŝe Turki tu?“ je pljunil stari na tla.

„To vendar ni mogoĉe,“ je menil Martin. „Tako hitro ne morejo priti z Dolenjskega, ko bi tudi peruti imeli.“ Pokanje se je podvojilo in dim je postajal gostejŝi.

„Sveta Pomagavka, kakor gotovo sem Oĵbalt, tako gotovo streljajo na Kamnu s topovi!“

„Turki vendar ne oblegajo Kamna,“ je plaŝo znil Tit, od groze je rdel in bledele. „Niso neumni, da bi si ŝli glave razbijati ob tistih nedostopnih peĉinah.“

„Za kamen se paĉ ne bodo tolkli, todo pristave!“ ga je pouĉil stari. „Blago in ŝivina je vendar v pristavah.“

„Usmiljeni Jezus!“ je zastokal Tit in za glavo se je grabil.

„Pojdimo do svetega Petra, tam bomo videli, kako in kaj,“ je odloĉil Martin.

S teŝkim srcem so se napotili v dolino, ko so priŝli do cerkvice, kar niĉ veĉ niso mogli dvomiti, da Turki ŝe plenijo po nesreĉnih vasicah. Na Kamnu so ŝe vedno streljali, to je pomenjalo, da Turki ŝe niso odnehali. Ko so priŝli prav na rob hriba, so videli tudi grajske pristave, ki so kar migotale od ognjenih zubljev. Dima je bilo toliko, da se ni dalo niĉ razloĉiti. Kadar je veter razpihl dim so se zaĉrtali obrisi gradu, videl se je plamen ki je bruhnil iz topovske cevi, pokalo je in zamoklo granje se je zaĉelo vselej, kadar je kamenita krogla padla med napadalce.

„Moj Bog, moja ŝena!“ je toŝil Tit. „Bog ve, ali je imela sirota dosti ĉasa, da je zbeŝala in se skrila? Jaz grem v vas, moram izvedeti, kaj je z njo!“

Tudi Martina je grabilo, da bi ŝel, pa se je vendar premagoval in ŝe Tita je zadrŝeval.

„Ne smeŝ doli! V vasi je zdaj morija! Pomisli, ĉe bi te Turki ujeli, bi te ubili ali pa odgnali v suŝnost. Upajmo rajŝi, da je Micka ŝe pravi ĉas zbeŝala.“

Tit je topotal z nogami, kakor otrok.

„Jaz ne strpim tu! Vsaj v bliŝino vasi pojdem, da bom izvedel, kaj je z njo.“

„Iz zasede te bodo napadli in potem: gorje tebi!“

„Za boŝjo voljo, izvedeti moram vendarle kaj je z ŝeno. Saj morda v vasi ŝe ni Turkov!“

Martin je pokazal z roko proti Begunjam in kratko rekel:

„Glej!“

Nad Begunjami je zaĉel plavati gost, ĉrn dim. Tik nad vasjo se je plazil, zakrival ji je tako popolnoma, da se niso mogle razloĉiti posamezne hiŝe. V cerkvi je bilo plat zvona, enakomerno, ŝalostno, vnebovpijoĉe. Zdjaj je zvonjenje v hipu utihnilo.

„Cerkovnika so ubili,“ je znil Martin.

„Bog daj pokoj njegovi duŝi in se vseh nas drugih usmili,“ sta vzdihnila Tit in Oĵbalt in sta se prekrizala.

Kmalu potem se je dim razvlekel in pred oĉmi onih treh je vstala grozna slika: vse Begunje so gorele. Strehe so se ruŝile, iz oken je ŝvigal plamen prav pod nebo. Cerkev ŝe ni gorela, ĉprav je stala sredi vasi.

„Naŝ dom ŝe ne gori!“ je vzkliknil Tit.

„Ne bodo mu prizanesli,“ je toŝil Aĵbalt.

„Zdaj glejta!“

Tudi nad Oĵbaltovo hiŝo se je zbral gost oblak dima. Potem je pa plamen prejedel dim in obliŝnil streho. Niso ĉakali dolgo, pa je bila ponosna Oĵbaltova hiŝa kakor goreĉa plamenica. Staremu Oĵbaltu so drle solze po zarjavelem licu.

Moj Bog, zakaj si poslal spet to straŝno ŝibo nad nas? Kaj smo se pregreŝili? Srce mi hoĉe poĉiti, ko gledam, kako plamen uniĉuje hiŝo, v kateri je ŝe mojim dedom tekla zibelka. Ali je mogoĉe, da bo tak konec doĉakala hiŝa, vsa posveĉena od dela naŝega rodu?“

Tit si je pritiskal roki na prsi in je toŝil:

„Oĉe, ne jokaj zato, ker nam je pogorela hiŝa. V planini je denar, sezidali bomo novo. Toda jaz, nesreĉnik! Moja ŝena, kje je moja ŝena, kaj je z njo? Ali je na varnem? Ali je morda v ujetniŝtvu, ali ŝe celo mrtva? Kdo mi more odgovoriti na ta straŝna vpraŝanja? Jaz moram v dolino, moram izvedeti, kaj je z njo!“